

Досвід і проблеми інкорпорації, імплементації та адаптації екологічного законодавства : матеріали Міжнародної наук.-практ. конф., 25 вер. 2013 р. м.Дніпропетровськ/ ред. кол.: В.І.Андрейцев [та ін.] - Д: Національний гірничий університет, 2013.- С.169-174.

Коросташова І.М.

СПРОЩЕНА ПРОЦЕДУРА ЗНИЩЕННЯ ТОВАРІВ ПІД МИТНИМ КОНТРОЛЕМ (НОВЕ В МИТНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ)

Україною зроблено значні кроки на шляху до гармонізації вітчизняного законодавства щодо захисту прав інтелектуальної власності на митному кордоні із нормами Європейського Союзу (ЄС). В процесі підготовки України до вступу у Світову Організацію Торгівлі (СОТ) та після цієї важливої для України події, що відбулась у 2007 році, митне законодавство України зазнало суттєвих змін у напрямі розширення повноважень митних органів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності правовласників охоронюваних законом прав на об'єкти інтелектуальної власності, шляхом надання митним органам України права «ex-officio» [1]. Суттєвих змін зазнало митне законодавство України, в тому числі і в частині захисту прав інтелектуальної власності у зв'язку з прийняттям у березні 2012 року нового Митного Кодексу України (№4495-VI) [2].

Постановка завдання. Мета цієї статті – аналіз нової норми Митного кодексу України 2012 (№4495-VI), що регламентує захист прав інтелектуальної власності, дослідження механізму дії цієї норми в процесі її реалізації.

Питання, що стосуються захисту прав інтелектуальної власності на митному кордоні досліджувались науковцями і практиками: В.Дробязко, В. Жаровим, Ю. Капіцею, О. Тропіною, Т.Шевельовою та ін.

Однак, питання, що стосуються нових норм митного законодавства та механізму їх дії, як то: безпрецедентне розширення кола об'єктів права інтелектуальної власності щодо яких митні органи України мають сприяти захисту прав інтелектуальної власності у разі переміщення через митний кордон України товарів, що містять такі об'єкти (ст.ст.397, 398 МК України); спрощеної процедури знищення

товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності (ст.401 МК України) та ін.

Серед засобів захисту прав, які мають застосовуватися відповідно до Угоди ТРИПС: приписи (накази припинити порушення); конфіскація незаконно вироблених товарів і засобів їх виробництва; знищення або вилучення контрафактних товарів із цивільного обігу [3].

У статті 401 МК України втілена нова для національного митного законодавства норма, яка полягає в тому, що у разі призупинення за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України, такі товари можуть бути знищені під митним контролем за спрощеною процедурою до розгляду судом справи про порушення прав інтелектуальної власності по суті за умови відсутності обмежень, встановлених відповідно до рішень інших уповноважених державних органів.

Слід зазначити, що спрощена процедура знищення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності може застосовуватися у разі призупинення митними органами за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України.

Зазначена процедура може бути застосована у разі досудового врегулювання спору між власником контрафактного товару та правовласником об'єкта права інтелектуальної власності, права якого порушено, внаслідок переміщення такого товару через митний кордон України. Досудове врегулювання спору передбачене Господарсько-процесуальним кодексом України, може мати місце також за волевиявленням кожного з учасників правовідносин, що є правом особи, яка добровільно, виходячи з власних інтересів, його використовує. Крім того, варіантом врегулювання такого спору може бути укладання мирової угоди між власником контрафактних товарів та правовласником ОПВ, права якого порушено до винесення судом рішення по суті спору у порядку ст.175, 306 Цивільно-процесуального кодексу України [4].

Застереженням щодо застосування спрощеної процедури знищення товарів є – обмеження встановлені рішеннями інших уповноважених державних органів.

Умовою застосування вказаної процедури є *письмова згода власника товарів* митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності на знищення цих товарів.

Письмова згода власника вищевказаного товару на його знищення за спрощеною процедурою, фактично - є визнанням ним факту порушення прав інтелектуальної власності і визнання статусу цих товарів, як - контрафактних.

У випадку надання такої згоди власником швидкопсувних товарів, може бути в більшій мірі обумовлено скоріше короткими термінами зберігання цих товарів та неможливістю здійснити їх митне оформлення протягом певного часу, як у зв'язку із застосуванням процедури призупинення митними органами, так і у випадку подання правовласником об'єкта права інтелектуальної власності позову до суду.

Відповідно до ч.2 ст. 401 МК України, така згода має бути надана на адресу митного органу правовласником об'єкта права інтелектуальної власності, права якого порушено внаслідок переміщення цих товарів через митний кордон, який несе відповідальність за надання митному органу недостовірної інформації (наприклад, пов'язаної із наявністю прав на ОПІВ або згодою власника товарів на їх знищення, тощо).

Знищення контрафактного товару за спрощеною процедурою передбачає поміщення контрафактних товарів у митний режим знищення або руйнування, передбачений ст.175 МК України й відповідно до умов визначених ч.2 ст.176 МК України.

Витрати що пов'язані з поміщенням вказаних товарів у зазначений режим, а також відповідальність, пов'язана з таким поміщенням - покладаються на правовласника ОПІВ.

Митна декларація заявлена у митний режим знищення або руйнування подається власником товарів, митне оформлення яких було призупинено або уповноваженою ним особою. Попередньо подана митна декларація підлягає відкликанню.

Слід зазначити, що перед знищенням товарів відповідно до ч.4 ст.401 МК України та в порядку, передбаченому ст.356 МК України, відбираються їх зразки, які зберігаються митним органом протягом року в таких умовах, щоб вони могли бути доказом, прийнятними в судових процедурах, де може бути необхідним їх використання.

За 10 робочих днів до закінчення строку зберігання зразків, відібраних для зберігання згідно з частиною четвертої статті 401 МК

України, митний орган направляє правовласнику засобами факсимільного та/або електронного зв'язку повідомлення про закінчення строку зберігання зразків та необхідність відшкодування витрат, пов'язаних із зберіганням та знищенням зразків. Відшкодування витрат митного органу здійснюється в порядку, встановленому законодавством.

Після фактичного знищення товарів за спрощеною процедурою, а також знищення їх зразків після закінчення строків зберігання митним органом, складається акт затвердженої форми, який підписується посадовою особою митного органу, правовласником та власником товару.

У разі відсутності правовласника або власника товарів або їх відмови підписати вищезазначений акт посадова особа митного органу робить про це відповідний запис у акті.

Слід звернути увагу, на те, що зазначена норма є заохочувальною, оскільки, надання власником товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності, згоди на знищення цих товарів за спрощеною процедурою та за умови їх фактичного знищення, згідно ч.7 вказаної статті, автоматично звільняє власника таких товарів від адміністративної відповідальності за переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності, передбаченої статтею 476 цього Кодексу, а як наслідок і від застосування до цієї особи штрафних санкцій у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Застосування вказаної норми можливе тільки до того часу, коли особа, що перемістила через митний кордон України товари з порушенням прав інтелектуальної власності, ще не притягнута судом до адміністративної відповідальності за ст.476 МК України «Переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності». Санкція ст.476 МК України передбачає стягнення з винної особи штрафу у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією товарів, що переміщуються з порушенням прав інтелектуальної власності.

Отже, у разі застосування цієї норми, особа, що перемістила товари з порушенням прав інтелектуальної власності не вважається порушником і до неї не застосовуються штрафні санкції.

Аналогічна процедура у країнах ЄС впроваджена Регламентом Ради ЄС №1383/2003 щодо митних заходів стосовно товарів з підозрою на порушення певних прав інтелектуальної власності та заходів,

що мають вживатися стосовно товарів, які порушують такі права [с.827, 5] і досить часто застосовується. Для того щоб ця норма набула ефективності в Україні, є необхідним проведення відповідних роз'яснень серед суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Висновки. Аналіз низки нових норм Митного кодексу України 2012 року, що регламентують захист прав інтелектуальної власності, дозволив виявити коло проблемних питань щодо їх реалізації в практичній діяльності митних органів, а також дослідити закладений законодавцем механізм сприяння захисту прав інтелектуальної власності на митному кордоні в умовах розвитку міжнародної торгівлі та наближення до ЄС. Викладені автором статті положення норм митного законодавства щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності будуть корисними для практичної діяльності митних органів, а також подальших наукових досліджень у цій галузі.

Список літератури

1. Митний кодекс України. Бюлетень законодавства і юридичної практики України №12. – 2007. – Митна справа в Україні. – 384 с.
2. Митний кодекс України 2012 [Електронний ресурс] // Ліга-Закон Еліт 8.2.2 [Електронний ресурс]: база нормативно-правових документів/ Інформаційно-аналітичний центр "Ліга". – Електрон. дані. – К., 2012. - Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua /search/law/>, платний.
3. Угода про торгівельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС). Результати Уругвайського раунду багатосторонніх торговельних переговорів: Тексти офіційних документів. К.: «Вимір», Секретаріат Міжвідомчої комісії з питань вступу до СОТ, 1998. – С.336-370.
4. Цивільний процесуальний кодекс України N 1618-IV (1618-15) від 18.03. 2004. - ВВР, 2004, N 40-41, 42, ст.492.
5. Капіца Ю.М. Право інтелектуальної власності Європейського союзу та законодавство України: - К.: Слово, 2006. - 1101 с.